

Subiectul de bacalaureat la logică pe care îl primești arată cam așa (acesta este modelul publicat de minister în luna noiembrie 2021 pentru proba din iunie 2022):

Am marcat așa

Subiectul primit, respectiv paginile cu cele trei subiecte la disciplina logică, argumentare și comunicare

Și așa

Ceea ce trebuie să scrii pe foaia de examen pe care o predai la sfârșitul probei

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns. 20 de puncte

1. Într-o demonstrație corectă, teza de demonstrat: a. este neclar formulată b. este cel puțin o propoziție probabilă c. este o propoziție infirmată d. se modifică pe parcursul demonstrației
2. Raționamentul Deoarece niciun lucru constructiv nu este discuție tensionată, urmează că unele discuții tensionate nu sunt constructive, este: a. deductiv imediat, de tip conversiune prin accident b. inductiv incomplet, de tip inducție științifică c. deductiv imediat, de tip obversiune d. deductiv mediat, de tip silogism
3. Termenii examen și examen final se află în raport de: a. identitate b. încrucișare c. contrarietate d. ordonare
4. În cadrul propoziției „Unii copii sunt dornici să meargă la școală” cuantorul este: a. singular b. universal c. particular d. individual
5. Încălcarea regulii omogenității, în cazul clasificării, presupune ca: a. într-o operație să se folosească simultan mai multe criterii b. între clasele aflate pe aceeași treaptă să existe raporturi de ordonare c. deosebiriile dintre obiectele aceleleași clase să fie mai importante decât asemănările d. în clasele obținute să nu se regăsească fiecare dintre elementele inițiale ale clasificării
6. Din punct de vedere intensional, termenul test de chimie este: a. abstract, absolut b. concret, compus c. negativ, precis d. vid, vag
7. Concluzia unei inducții incomplete este: a. probabilă și are caracter amplificator b. certă/sigură și are caracter amplificator c. probabilă și are caracter diminuator d. certă/sigură și are caracter diminuator
8. Inducția completă este o argumentare care presupune: a. simpla repetare a unor constatări și absența unui contra-exemplu b. o concluzie cu caracter cert c. o clasă cu un număr infinit de obiecte d. o concluzie probabilă
9. Seria de termeni ordonați descrescător din punct de vedere extensional este: a. rândunică, pasăre migratoare, pasăre, animal b. pasăre, animal, rândunică, pasăre migratoare c. pasăre migratoare, animal, rândunică, pasăre d. animal, pasăre, pasăre migratoare, rândunică
10. Propoziția categorică Unele cireșe sunt amare este: a. particulară afirmativă b. particulară negativă c. universală afirmativă d. universală negativă

Subiectul I

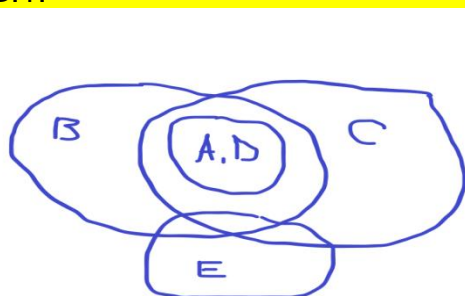
A.1.b, 2.c, 3.d, 4.c, 5.c, 6.b, 7.a, 8.b, 9.d, 10.a.

B. Fie termenii A, B, C, D și E astfel încât termenii B și C sunt în raport de încrucișare; termenii A și D sunt în raport de identitate, fiind subordonați intersecției dintre termenii B și C; termenul E se află în raport de încrucișare cu termenii B și C, dar, în același timp, în raport de opoziție cu termenii A și D.

1. Reprezentați, prin metoda Euler, pe o diagramă comună, raporturile dintre termeni. 2 puncte
2. Stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera A, iar propozițiile false cu litera F): 8 puncte

- a. Niciun E nu este D. b. Toți A sunt B. c. Unii C nu sunt B. d. Unii E sunt A.
e. Unii B nu sunt C. f. Toți C sunt D. g. Niciun C nu este E. h. Unii B sunt E.

B.1.

2.

- a.A,
b.F,
c.A,
d.F,
e.A,
f.F,
g.F,
h.A.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

1. Nicio mașină de epocă nu este ieftină.
2. Unii profesioniști sunt medici.
3. Unii elevi de clasa a XII-a nu sunt premianți.
4. Toate filmele istorice sunt educative.

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contrara propoziției 1, subcontrara propoziției 2, contradictoria propoziției 3 și subalterna propoziției 4. 8 puncte

Propoziția *Nicio mașină de epocă nu este ieftină* este SeP. Contrara ei este în limbaj formal SaP și în limbaj natural *Toate mașinile de epocă sunt ieftine*.

Propoziția *Unii profesioniști sunt medici* este SiP. Subcontrara ei este în limbaj formal SoP și în limbaj natural *Unii profesioniști nu sunt medici*.

Propoziția *Unii elevi de clasa a XII-a nu sunt premianți* este SoP. Contradictoria ei este în limbaj formal SaP și în limbaj natural *Toți elevi de clasa a XII-a sunt premianți*.

Propoziția *Toate filmele istorice sunt educative* este SaP. Subalterne ei este în limbaj formal SiP și în limbaj natural *Unele filme istorice sunt educative*.

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 2, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. 8 puncte
(am notat negația cu ~)

Propoziția *Nicio mașină de epocă nu este ieftină* este SeP.

SeP-cv → PeS/PoS

SeP-ob → Sa~P

Conversa ei în limbaj formal este PeS/PoS și în limbaj natural este *Nicio mașină ieftină nu este mașină de epocă / Unele mașini ieftine nu sunt mașini de epocă*.

Obversa ei în limbaj formal este Sa~P și în limbaj natural este *Toate mașinile de epocă sunt scumpe*.

Propoziția *Unii profesioniști sunt medici* este SiP.

SiP-cv → PiS

SiP-ob → So~P

Conversa ei în limbaj formal este PiS și în limbaj natural este *Unii medici sunt profesioniști*.

Obversa ei în limbaj formal este So~P și în limbaj natural este *Unii profesioniști sunt non-medici*.

C. Construieți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, conversa obversei contradictoriei propoziției 3, respectiv, obversa contrareii propoziției 4. 6 puncte

Propoziția *Unii elevi de clasa a XII-a nu sunt premiați* este SoP.

SoP -contradictoria \rightarrow SaP -obversa \rightarrow Se~P -conversa \rightarrow ~PeS/~PoS.

Conversa obversei contradictoriei ei este în limbaj formal ~PeS/~PoS și în limbaj natural *Niciun elev nepremiant nu este în clasa a XII-a/Unii elevi nepremianți nu sunt în clasa a XII-a,*

Propoziții intermediare:

SaP= *Toți elevi de clasa a XII-a sunt premiați.*

Se~P= *Niciun elev de clasa a XII-a nu este elev premiant.*

Propoziția *Toate filmele istorice sunt educative* este SaP.

SaP -contrara \rightarrow SeP -obversa \rightarrow Sa~P.

Obversa contrareii ei este în limbaj formal Sa~P și în limbaj natural *Toate filmele istorice sunt needucative.*

Propoziții intermediare:

SeP= *Niciun film istoric nu este educativ.*

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: Ideea conform căreia toți cei orgolioși sunt prea siguri pe ei înșiși, se poate deduce din faptul că toți cei prea siguri pe ei înșiși sunt orgolioși.

Y: Dacă unii oratori nu sunt experimentați, atunci unii oratori sunt neexperimentați.

Pornind de la această situație:

a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; 4 puncte

b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; 2 puncte

c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. 2 puncte

X: Ideea conform căreia toți cei orgolioși sunt prea siguri pe ei înșiși, se poate deduce din faptul că toți cei prea siguri pe ei înșiși sunt orgolioși.

Ideea conform căreia (concluzie) se poate deduce din faptul că (premisă)

Premisa: toți cei prea siguri pe ei înșiși sunt orgolioși

S=cei prea siguri pe ei înșiși

P=orgolioși

SaP

Concluzie: toți cei orgolioși sunt prea siguri pe ei înșiși.

PaS

Y: Dacă unii oratori nu sunt experimentați, atunci unii oratori sunt neexperimentați.

Dacă (premisă), atunci (concluzie).

Premisă: unii oratori nu sunt experimentați

S= oratori

P= experimentați

SoP

Concluzie: unii oratori sunt neexperimentați

Si~P

a. Opinia lui X în limbaj formal este: SaP \rightarrow PaS

Opinia lui X în limbaj formal este: SoP \rightarrow Si~P

b. Raționamentul SaP \rightarrow PaS este incorect/nevalid

Raționamentul SoP \rightarrow Si~P este corect/valid

c. Raționamentul SaP \rightarrow PaS este incorect/nevalid deoarece nu respectă legea distribuirii termenilor. (+)Sa(-)P \rightarrow (+)Pa(-)S. Termenul P este distribuit în concluzie și nedistribuit în premisă.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: aoo-2, aaa-4.

1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. 8 puncte

SUBIECTUL al III-lea

A.1. Schema de inferență corespunzătoare modului silogistic aoo-2 este

PaM

SoM

SoP

Schema de inferență corespunzătoare modului silogistic aaa-4 este

PaM

MaS

SaP

Silogismul în limbaj natural corespunzător schemei de inferență aoo-2 este

PaM Toate (P) pisicile sunt (M) feline

SoM Unele (S) animale domestice nu sunt (M) feline

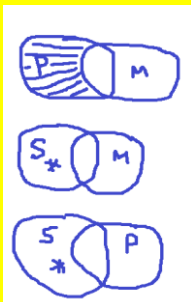
SoP Unele (S) animale domestice nu sunt (P) pisici

Dacă toate pisicile sunt feline și unele animale domestice nu sunt feline atunci unele animale domestice nu sunt pisici.

2. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns. 6 puncte

Verificarea modului silogistic aoo-2 prin metoda diagramelor Venn:

PaM

Silogismul aoo-2 este valid deoarece concluzia SoP se observă pe diagramă după reprezentarea premiselor PaM și SoM.

SoM

SoP

Verificarea modului silogistic aaa-4 prin metoda diagramelor Venn:

PaM

Silogismul aaa-4 este nevalid deoarece concluzia SaP nu se observă pe diagramă după reprezentarea premiselor PaM și MaS.

MaS

SaP

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția "Unele romane de aventuri nu sunt interesante pentru adolescenți". 6 puncte

B. Propoziția "Unele romane de aventuri nu sunt interesante pentru adolescenți" este SoP. Ea poate fi justificată printr-un silogism valid de tip eio-1.

MeP Niciun roman cu acțiuni incoerente nu este interesant pentru adolescenți

SiM Unele romane de aventuri sunt cu acțiuni incoerente

SoP Unele romane de aventuri nu sunt interesante pentru adolescenți

C. Fie următorul silogism: Este adevărat că unele lecții de logică sunt greu de învățat, știut fiind faptul că unele lecții ce conțin informații mai tehnice sunt lecții de logică și că toate lecțiile ce conțin informații mai tehnice sunt greu de învățat.

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera A, iar propozițiile false cu litera F):

1. Termenul mediu este distribuit numai în premisa majoră.
2. Predicatul logic al concluziei este reprezentat de termenul „lecții de logică”.
3. Concluzia silogismului este o propoziție universală afirmativă.
4. Termenul minor este distribuit în concluzie, dar nedistribuit în premisă. 4 puncte

Este adevărat că unele lecții de logică sunt greu de învățat, știut fiind faptul că unele lecții ce conțin informații mai tehnice sunt lecții de logică și că toate lecțiile ce conțin informații mai tehnice sunt greu de învățat.

Este adevărat că (concluzie) știut fiind faptul că (premisă) și că (premisă).

toate lecțiile ce conțin informații mai tehnice sunt greu de învățat	MaP	(+)Ma(-)P
<u>unele lecții ce conțin informații mai tehnice sunt lecții de logică</u>	MiS	(-)Mi(-)S
unele lecții de logică sunt greu de învățat	SiP	(-)Si(-)P

1.A, 2.F, 3.F, 4.F

D. Fie următoarea definiție: Educația este cel mai valoros dar oferit oamenilor de către zei.

1. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. 2 puncte
2. Precizați o altă regulă de corectitudine a definirii, diferită de regula identificată la punctul 1. și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „educație”. 4 puncte

D.1. Definiția *Educația este cel mai valoros dar oferit oamenilor de către zei* este incorectă deoarece nu respectă regula clarității și preciziei.

2. O definiție corectă respectă regula definirii adecvării.

Un exemplu de definiție care nu respectă această regulă: Educația este o formă de interacțiune umană.